

Klassijuhataja tüürib koostöölaeva

Suur poisivolask istub peajagu pisemate keskel seitsmenda klassi tagumises pingis. Juba kolme kooli õpetajatele on noormees popitamiste ja kehva õppeedukusega peavalu valmistanud ning saanud eelarvamuste märklauaks.

Ime küll, kuid sel aastal istub poiss iga päev koolipingis. Klassijuhataja mõtlik-usaldava pilgu saatel juhitakse tillukest koostöölaevukest hämaravõitu karide vahelt silmapiiril kumavaavaruse suunas.

Kord peab tugevama õigust kasutanud noormees ülekohtuselt napsatud eseme nõrgemale koolikaaslasele tagasi tooma, kord end laveerimisega päästa püüdes ülesanded ikkagi ära tege-ma. Klassijuhatajal oleks nagu kolmas silm poisi jaoks, mis kõik patud varjust välja toob. Kuidagi piinlik tundub sellele kindelsõbralikule toonile mitte al-luda.

Meesõpetaja on unistus

Igal hommikul uue lootusega päeva alustades otsib teejuht poolpimesi kom-pides pidepunkte, et inimlikku arengut toetada ja negatiivsust pärssida. Pealt-näha vaikusel käib pingeline võitlus, mis hetkel on tasavägine ainuüksi sel-lepärast, et see toimub. Poiss on koo-lis. Õpetajal tuleb taas tärganud õhkõr-na sidet kooliga valvsalt kaitsta kui väe-tit lapsukest. Pingelises õhkkonnas po-le see kerge, sest selliseid istumajääjaid jätkub teistessegi klassidesse.

Kolleegide seas on aineõpetaja, kel-lelt võib sageli kuulda sarkastilisi mär-kusi nooruki kohta. Mõistva tundlikku-se asemel pörkavad klassijuhataja sel-guseotsingud tihtipeale eelarvamuste halli müüri vastu, millest on raske läbi murda. On väsitav ja keerukas suunata nooruki murdeea arengukriisi heitle-vat rütmi.

Klassijuhataja peab kõigutajatest hoolimata saavutatud positsioone kind-lustama, sest ta südametunnistus ei lu-ba teisiti. Nii otsustabki ta riskida, pak-kudes noormehele teadustaja rolli saa-buval luulekonkursil.

Poiss on pisut hämmingus, et ülesan-net talle, mitte klassi eliidile, nagu ta-valiselt, pakutakse. Vaatamata ehmatu-sele ei kaota ta siiski pead, vaid esitab asjakohaseid täpsustavaid küsimusi. Noormees on nõus esinema.

Konkursipäeval tunneb klassijuhata-ja, kuidas kogu tema olemus riskitajust pingestub ja eneselegi märkamatu-lt asub ta kogu hingest toetama teadusta-ja etteasteid. Sirge seljaga, veidi kõhk-leval sammul astub päevakangelane la-vale. Ta teadustab esialgu väriselval, kuid ajapikku järjest kindlamal häälel esinejate järjekorda ning kloppiva sü-damega tunneb õpetaja, kuidas rõõm te-da vallutab.

Ta teeb oma igapäevast pedagoogi-tööd, kuid selles hetkes on kõrgpunkt.

Eripedagoog

**Marianne
Martinson**

Kahepoolsest sõlmitud leping teostus — noormehel jätkus julgust pakkumi-ne vastu võtta ja väärikalt oma osa täi-ta. Toetuspunktide imepeened usaldus-sidemed on jälle täienenud, kuid kand-va sillani on veel pikk maa. Igas hetkes võib habras seos hoopis katkeda ja jäl-le tuleb otsast alata.

Võimetekohane õpetus

Sellele teejuhile pole vaja enam psüh-holoogiat õpetada, sest tema hing on nii-gi haritud. Hea pedagoog, kes leiab en-das katkematu jõudu seista iga päev elu püsiväärtuste kasvatamise eest inim-lapses, vajab ise kaitset ja hoidmist. Märkamatu kingib ta noorukile eluks kõige vajalikuma — usaldusesideme. Murelikuks teeb, et õpetajal tuleb iga-päevases koostöös jõudu kulutada toe-tavat suhet mitteomavate inimeste pea-le, kuid hoolealuseid tuleb kaitsta. Tu-geva psühholoogilise vundamendi puu-dumine õpetajate koolitamisel annab igapäevases koolielus valusalt tunda.

Igal kevadel toimuvad koolides õp-penõukogu koosolekud, kus täiendatak-se mõttetute istumajäämiste nimekir-ju. Vaid üksikute juhtudel vajab isik-suse küpsemine lisa-aega. Tulemuste analüüsiks puuduvad sageli andmed, sest hindesaajad on pahatihti koolist haihtunud ei tea kuhu ja hinnete ase-mel valitsevad tühimikud. Ka teiste kahesaajatega pole peale suvetööle jät-mise muud ette võtta. Kui ettenähtud standardid jäävad täitmata, tuleb kur-sust korrata.

Nii on olnud ajast-aega. Tundub, et omandamata jäänud oskused ja töösse suhtuminegi on saanud ainuõige hin-nangu, kuid looduse seatud vaimseid, psüühilisi ja emotsionaalseid piire on raske väljaspoolt määratleda. Ainult teadmiste hindamisest jääb siin vähe-seks. Oskamata õpilases toimuvaid protsesse õppetöös täpsemalt analüü-sida ja hinnata, võidakse mõnes asjas üle pingutada. Tulemuseks on vaimne surve, mille eest osa kahemehi lihtsalt põgeneb — loobub koolikohustuse täit-misest. 14 protsenti põhikooli õpilas-test kaob koolist enne kohustuslikku lõ-petamist.

Kui koostöölaevukese ainsaks tege-likuks juhiks jääb kasinate kogemuste-ga laps, on karide vahelt tervena välja jõudmiseks vähe lootust. On ülim aeg loobuda ühesugustest nõuetest igale lap-sele, tundmata tema tegelikke võimeid ja vajadusi.